

Karl XII:s staty – en hyllning till de stupade i Poltava

Vid sommarens vattenfestival kunde Karl XII övervaka de tusentals människor som passerade genom Kungsträdgården. Intill statyn hade Statens fastighetsverk ett informations- och utställningstålt där man fick tillfälle att besvara frågor från många intresserade besökare.

Karl XII:s staty, som nu förvaltas av Statens fastighetsverk, uppfördes genom en insamling. Statyn utfördes av Johan Peter Molin och göts på Kungsholmen i Stockholm av Heroldt från Nürnberg. Den är gjuten i två omgångar. Bronsvikten är 2,5 ton.

Att statyn kom till beror bland annat på August Sohlman och August Blanche som ansåg att Sverige skulle hylla de svenskar som dött i Poltava.

Vid en fest i Mothanders cirkus samlades pengar in till statyn. En tävling utlystes och Molin vann med följande programförklaring:

För att dock gå Commitéens billiga fordringar till mötes så mycket är får jag förklara, att jag ungefär tänkt mig Carl XII bör framställas i lugn värdighet, som en porträttstaty egnar och anstår och med smärre modifikationer ungefär så, som hans samtida framställde honom med värjan i den ena handen och den

andra visande ut över bataljfället.

Under våren och sommaren 1866 arbetade Molin på sin fontän som skulle stå i Kungsträdgården. När den var klar började han noga studera Karl XII:s dräkt och gjorde en mängd skisser på olika klädespersedlar. Dessa skisser finns på Livrustkammaren.

I Molins hus vid Näckströmsgatan byggdes en speciell ateljé på gården, så att konstnären skulle kunna beskåda sitt verk i dagsljus.

Två alternativ fanns till placering av statyn. Slutligen bestämdes den nuvarande och avtäckningen skedde den 30 november 1868. Bakom statyn planterades ursprungligen popplar, som senare ersatts av almar.

Själva avtäckningen blev ett evenemang som lät tala om sig. Runt statyn hade träläktare byggts. Detta kritiserades kraftigt i bland annat Dagens Nyheter på grund av att läktarna skulle skymma det stora flertalets möjligheter att se.

Dagarna före evenemanget måste polis och militär inkallas för att skydda läktarna mot skadegörelse.

■ Sven Kristiansen

Första spadtaget!

Grävskoporna dansade och sprängskotten small och ut ur en sönderfallande barack steg trombonisten Jonas Bylund och spelade Basta!

Sedan gjorde grävskoporna en djupdykning, tog en rejäl tugga jord för att markera första spadtaget på

detta sekels sista stora byggprojekt i Stockholm – nya Moderna museet och Arkitekturmuseum.

Det var en underhållande scen som utspelade sig på Skeppsholmen med talrik publik, bl a arkitekten Rafael Moneo och konstnären Eddi

Figge som genom sin rådhighet såg till att fem internationellt berömda arkitekter inbjöds med känt resultat. I spelet ingick även att en road kulturminister Birgit Friggebo drog i den spak som utlöste detonationen för att handgripligt markera att nu var en viktig del av hennes jobb avslarat. Regeringen har avsatt medel.

Nu vilar ansvaret för bygget på Fastighetsverket. Det nya museet beräknas vara klart till kulturhuvudstadsåret 1998. Museichefernas dröm är en stor invigningsfest på nyårsafton för att redan från de första minuterna ge utrymme för ett nytt vitalt konst- och kulturliv på Skeppsholmen.

För grävskopornas koreografi svarade Bengt Andersson, musiken är särskilt komponerad av Thomas Bjelkeborn. ■

Hedvig Hedqvist, medarbetare i SvD.